

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра історії філософії філософського факультету**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2010 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософська методологія та евристика

напрямок підготовки – 7. 7.030101 ”Філософія”
кваліфікаційний рівень – спеціаліст філософії
філософський факультет

Кредитно-модульна система організації навчального процесу
(КМСОНП)

Львів-2010

Філософська методологія та евристика. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів 5 курсу філософського факультету за напрямом підготовки 7.030101 - "Філософія". - Львів: ЛНУ імені Івана Франка: Видання філософського факультету: Серія: методичні матеріали, 2010.

Розробник: **Карамішева Неллі Василівна, доцент кафедри історії філософії**

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Протокол № 2 від. "21" вересня 2010 р.

Завідувач кафедрою історії філософії

_____ (проф., д.філос.н. Пашук А.І.)
(підпис)
" ____ " _____ 2010 р

Схвалено методичною комісією
за напрямом підготовки 7.030101 "філософія"
Протокол № ____ від. " ____ " _____ 2010 р.

Голова методичної комісії філософського факультету
_____ (проф. Мельник В.П.)
(підпис)

" ____ " _____ 2010 р.

©_Карамішева Н.В., 2010

1. Опис навчальної дисципліни

Витяг з робочого навчального плану філософського факультету по дисципліні

“Філософська методологія та евристика”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 1,5	<u>Галузь знань</u> 0301 філософія	Нормативна дисципліна з циклу гум.підготовки	
Модулів – 1	<u>Напрямок</u> 7.030101 Філософія	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність	5-й	
Курсова робота - немає		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 54		9-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 1 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Філософ. Викладач	36 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		0 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		18 год.	
		ІНДЗ: 0	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 38 год. аудиторних та 18 год. для самостійної роботи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета дисципліни

Мета дисципліни. Вивчення спецкурсу «Філософська методологія та евристика» передбачає ознайомлення студентів з теорією творчого мислення та оволодіння методологією формування нового знання в сучасній філософії.

Методика викладання спецкурсу «Філософська методологія та евристика» на філософському факультеті передбачає ознайомлення з історією формування евристики як інтегративної теорії та ключовими теоретичними засадами такого сучасного напрямку дослідження, як філософська евристика.

Протягом викладання спецкурсу на понятійному рівні розкриваються особливості формування нового знання в філософії, розкриваються принципи створення евристичних моделей філософського пошуку.

Робоча програма із спецкурсу «Філософська методологія та евристика» складена на базі освітньо-професійної програми, типової навчальної програми та нормативних документів з впровадженням КМСОНП у ЛНУ ім. Івана Франка.

2.2. Завдання дисципліни

Завдання викладання спецкурсу «Філософська методологія та евристика» полягає у тому, щоб:

1) ознайомити студентів, які навчаються на філософському факультеті, з основами евристики як інтегративної теорії, що формується і розвивається на межі філософії, психології, логіки, теорії штучного інтелекту, про особливості творчого мислення; способами та прийомами формування нового знання в таких сферах пізнавальної діяльності як наукова та філософська.

2) на понятійному рівні розкрити студентам основні значення терміну "евристика"; особливості побудови евристичних моделей, спрямованих на пошук, на розв'язання задач, на формування нового знання.

2.3. Очікувані результати

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

а) на понятійному рівні - об'єкт та предмет евристики; основні поняття, які виокремлюють специфіку творчого мислення; історію формування евристики; засоби створення "нового" знання в різних сферах пізнавальної діяльності людей;

б) на фундаментальному рівні – різні концепції творчого мислення, які історично сформувалися у філософії;

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **вміти:**

а) на репродуктивному рівні – оперувати евристичною термінологією з метою визначення сфери функціонування творчого мислення філософів;

б) на рефлексивному рівні – здійснювати самоаналіз власного мислення і виявляти функціональні можливості інтуїції, логіки, уяви у процесі розв'язання філософських завдань та формування нового знання.

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Плани лекційних занять

Змістовий модуль 1. Евристика як теорія та методологія творчого мислення.

Тема 1. Об'єкт, предмет та метод евристики.

1. Основні значення терміну "евристика."
2. Об'єкт і предмет вивчення евристики.
3. Методологія дослідження творчого мислення.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255-257.

Тема 2. Історичне формування евристики як теорії та методології творчого мислення.

1. Ідея евристики як науки відкриття та пошуку істини (Р.Декарт, Ф.Бекон, Г.Ляйбниц, І.Кант, Б.Больцано).
2. Формування психології творчого мислення представниками психологічних шкіл – Вюрцбурзька, гештальтпсихологія та ін.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255-257.

Змістовний модуль 2. Основні напрями дослідження творчого мислення.

Тема 3. Евристична модель пошуку та розв'язання задач.

1. Евристична модель мислення, спрямована на пошук.
2. Евристична модель мислення, спрямована на розв'язання задач.
3. Особливості розв'язання логічних, математичних, учбових задач.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 275-286.

Тема 4. Евристична модель формування нового знання в сучасній науці.

1. Постановка та вирішення наукових проблем.
2. Роль логічних методів у формуванні нового знання в сучасній науці.
3. Основні способи здобуття нового знання в сучасній науці.
4. Системотворчість в сучасній науці (побудова наукової теорії).

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 286-307.

Тема 5. Філософська евристика.

1. Особливості формування нового знання у філософії.
2. Постановка та розв'язання філософських проблем.
3. Роль філософських ідей в самозростанні філософського логосу.
4. Створення філософсько-методологічних програм конкретно-наукових досліджень.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 307-318.

Тема 6. Евристика і логіка.

1. Евристична модель створення формально-логічних систем.
2. Проблема формально-логічного моделювання евристичних процесів мислення.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 318-322.

3.2. Перелік питань та завдань для самостійної роботи.

Змістовий модуль 1. Евристика як теорія та методологія творчого мислення.

Тема 1. Об'єкт, предмет та метод евристики.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Визначить основні значення терміну "евристика."
2. Що таке евристичний метод?
3. Що таке евристичні засоби?

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255 -257.

Тема 2. Історичне формування евристики як теорії та методології творчого мислення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Які принципи, що спрямовують мислення на пошук, визначені Р.Декартом?
2. Які методи відкриття та пошуку істини визначені Р.Декартом?
3. Які методи відкриття та пошуку істини визначені Ф.Беконом?
4. Які нові принципи та методи пошуку істини визначив Г.Ляйбниц?
5. На підставі яких ідей сформувалися різні напрями дослідження творчого мислення у психології?

Теми для рефератів:

1. Теорія відкриття та пошуку істини Р.Декарта.
2. Теорія відкриття та пошуку істини Ф.Бекона.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255-257.

Змістовний модуль 2. Основні напрями дослідження творчого мислення.

Тема 3. Евристична модель пошуку та розв'язання задач.

Питання для самостійного опрацювання:

1. В якій системі понять розкривається суть пошукового мислення?
2. Чим відрізняється алгоритм розв'язку задачі від евристики розв'язку?
3. Які існують види задач в логіці і математиці?
4. В чому полягає специфіка розв'язання учбових задач?

Теми для рефератів:

1. Теорія рішення задач Д.Пойа.
2. "Алгоритми" та "евристики" у процесі розв'язання логічних задач.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 275-286.

Тема 4. Евристична модель формування нового знання в сучасній науці.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Що таке наукова проблема?
2. В чому полягає евристичне значення логічних методів в сучасній науці?
3. Які існують способи введення нових понять в науку?

Теми для рефератів:

1. Евристична роль аналогії в науковій творчості.
2. Проблема і задача в науковому дослідженні.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 286-307.

Тема 5. Філософська евристика.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Визначить основні значення терміну "філософська евристика".

2. Що таке філософська проблема?
3. В чому суть інтерпретації смислу філософських понять?

Теми для рефератів:

1. Особливості формування нового знання у філософії.
2. Наочно-образні моделі у філософії.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 307-318.

Тема 6. Евристика і логіка.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Чи може бути побудована евристична логіка?
2. Чим відрізняється "алгоритм" від "евристики"?
3. Чи можна формалізувати процес творчого мислення логічною мовою?

Теми для рефератів.

1. Евристичне значення логічних методів.
2. Можливості формалізації творчого мислення.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 318-322.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	ср		л	п	ла б	ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Евристична теорія і методологія творчого мислення												
Тема 1. Предмет і метод дослідження евристики	6	4	-	-	-	2						
Тема 2. Істор.формування евристики як теорії творчого мислення.	6	4	-	-	-	2						
Разом – зм. модуль 1	12	8	-	-	-	4						
Змістовий модуль 2. Основні напрями дослідження творчого мислення.												
Тема 3. Евристична модель пошуку та розв'язання задач.	12	8	-	-	-	4						
Тема 4. Евристична модель формування нового знання в науці.	12	8	-	-		4						
Тема 5. Філософська евристика.	12	8	-	-	-	4						
Тема 6. Еристика і логіка.	6	4	-	-	-	2						
Разом – зм. модуль 2	42	28	-	-	-	14						
Усього годин	54	36	-	-	-	18						

5. Теми лабораторних занять

Згідно робочої програми для спецкурсу «Філософська методологія та еристика» лабораторні заняття не заплановані.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Згідно робочої програми для спецкурсу «Філософська методологія та еристика» індивідуальне навчально-дослідне завдання не заплановане.

7. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з спецкурсу «Філософська методологія та евристика» здійснюється на підставі перевірки питань для самостійного опрацювання, що виконані студентами в письмовій формі та перевірки рефератів по певному змістовному модулю.

Написання студентом реферату, запропонованому викладачем протягом семестру для академічної групи, є обов'язковою умовою для його допуску до заліку і визначення результату підсумкового оцінювання з спецкурсу «Філософська методологія та евристика».

Оцінка письмових відповідей студентів на питання для самостійного опрацювання та рефератів здійснюється за п'ятибальною шкалою: "5" – відмінно, "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – незадовільно, "1" – дуже низький рівень, "0" – відсутність будь-яких знань (або відсутність студента при написанні роботи).

8. Визначення підсумкової кількості балів, що присвоюються студентам.

Згідно навчальної програми формою підсумкового семестрового контролю з спецкурсу «Філософська методологія та евристика» є залік.

Підсумкове оцінювання знань студента здійснюється за 100 – бальною шкалою.

Підрахунок підсумкової кількості балів, на які заслуговує студент по завершенні вивчення спецкурсу «Філософська методологія та евристика», здійснюється на підставі поточної оцінки за самостійну роботу (50 %) та оцінки за залік (50%).

9. Методичне забезпечення

1. Навчальні підручники та посібники, зокрема:

Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. - Львів, 2002.

2. Навчальна та робоча програма спецкурсу «Філософська методологія та евристика».

10. Рекомендована література

Базова

1. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. - Львів, 2002.

2. Ефимов Е. Решатели интеллектуальных задач. - М., 1982.

3. Интуиция. Логика. Творчество. – М., 1987.

4. Логические методы и формы научного познания. - К., 1984.

5. Пойа Д. Как решать задачу. - М., 1959.

Допоміжна

1. Бэкон Ф. Сочинения: В 2 т. – М., 1971.

2. Декарт Р. Сочинения: В 2 т. – М., 1989.

3. Клайн М. Математика. Поиск истины. - М., 1988.

4. Лейбниц Г. Сочинения: В 4 т. – М., 1984.

5. Серебряников О. Эвристические принципы и логические исчисления. – М., 1970.

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра історії філософії філософського факультету**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2010 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософська методологія та евристика

для напряму підготовки – 7.030101 ”Філософія” філософського факультету

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Розрахунково-графічні роботи (шт.)	Курсові проекти (роботи), (шт.)	Залік (сем.)	Екзамен (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні						
Денна	5	9	54	36	36	-	-	18	1	-	-	1	
Вечірня													
Заочна													
Екстернат													

Філософська методологія та евристика. Навчальна програма дисципліни для студентів 5 курсу філософського факультету за напрямом підготовки 7.030101 "філософія". - Львів: ЛНУ імені Івана Франка: Видання філософського факультету: Серія: методичні матеріали, 2010.

Розробник: **Карамішева Неллі Василівна, доцент кафедри історії філософії**

Навчальна програма затверджена
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Протокол № 2 від. "21" вересня 2010 р.

Завідувач кафедрою історії філософії

_____ (проф., д.філос.н. Пашук А.І.)
(підпис)
" ____ " _____ 2010__ р

Схвалено методичною комісією
за напрямом підготовки 7.030101 „філософія”
Протокол № ____ від. " ____ " _____ 2010 р.

Голова методичної комісії філософського факультету
_____ (проф. Мельник В.П.)
(підпис)

" ____ " _____ 2010__ р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни

Мета дисципліни. Вивчення спецкурсу «Філософська методологія та евристика» передбачає ознайомлення студентів з теорією творчого мислення та оволодіння методологією формування нового знання в сучасній філософії.

Методика викладання спецкурсу «Філософська методологія та евристика» на філософському факультеті передбачає ознайомлення з історією формування евристики як інтегративної теорії та ключовими теоретичними засадами такого сучасного напрямку дослідження, як філософська евристика.

Протягом викладання спецкурсу на понятійному рівні розкриваються особливості формування нового знання в філософії, розкриваються принципи створення евристичних моделей філософського пошуку.

Робоча програма із спецкурсу «Філософська методологія та евристика» складена на базі освітньо-професійної програми, типової навчальної програми та нормативних документів з впровадженням КМСОНП у ЛНУ ім. Івана Франка.

Завдання дисципліни

Завдання викладання спецкурсу «Філософська методологія та евристика» полягає у тому, щоб:

1) ознайомити студентів, які навчаються на філософському факультеті, з основами евристики як інтегративної теорії, що формується і розвивається на межі філософії, психології, логіки, теорії штучного інтелекту, про особливості творчого мислення; способами та прийомами формування нового знання в таких сферах пізнавальної діяльності як наукова та філософська.

2) на понятійному рівні розкрити студентам основні значення терміну "евристика"; особливості побудови евристичних моделей, спрямованих на пошук, на розв'язання задач, на формування нового знання.

Очікувані результати

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

а) на понятійному рівні - об'єкт та предмет евристики; основні поняття, які виокремлюють специфіку творчого мислення; історію формування евристики; засоби створення "нового" знання в різних сферах пізнавальної діяльності людей;

б) на фундаментальному рівні – різні концепції творчого мислення, які історично сформувалися у філософії;

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **вміти:**

а) на репродуктивному рівні – оперувати евристичною термінологією з метою визначення сфери функціонування творчого мислення філософів;

б) на рефлексивному рівні – здійснювати самоаналіз власного мислення і виявляти функціональні можливості інтуїції, логіки, уяви у процесі розв'язання філософських завдань та формування нового знання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФСЬКА МЕТОДОЛОГІЯ ТА ЕВРИСТИКА»
Тематичний зміст курсу

Змістовий модуль 1. Евристика як теорія та методологія творчого мислення.

Тема 1. Об'єкт, предмет та метод евристики.

1. Основні значення терміну "евристика."
2. Об'єкт і предмет вивчення евристики.
3. Методологія дослідження творчого мислення.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255-257.

Тема 2. Історичне формування евристики як теорії та методології творчого мислення.

1. Ідея евристики як науки відкриття та пошуку істини (Р.Декарт, Ф.Бекон, Г.Ляйбниц, І.Кант, Б.Больцано).
2. Формування психології творчого мислення представниками психологічних шкіл – Вюрцбурзька, гештальтпсихологія та ін.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 255-257.

Змістовий модуль 2. Основні напрями дослідження творчого мислення.

Тема 3. Евристична модель пошуку та розв'язання задач.

1. Евристична модель мислення, спрямована на пошук.
2. Евристична модель мислення, спрямована на розв'язання задач.
3. Особливості розв'язання логічних, математичних, учбових задач.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 275-286.

Тема 4. Евристична модель формування нового знання в сучасній науці.

1. Постановка та вирішення наукових проблем.
2. Роль логічних методів у формуванні нового знання в сучасній науці.
3. Основні способи здобуття нового знання в сучасній науці.
4. Системотворчість в сучасній науці (побудова наукової теорії).

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 286-307.

Тема 5. Філософська евристика.

1. Особливості формування нового знання у філософії.
2. Постановка та розв'язання філософських проблем.
3. Роль філософських ідей в самозростанні філософського логосу.
4. Створення філософсько-методологічних програм конкретно-наукових досліджень.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 307-318.

Тема 6. Евристика і логіка.

1. Евристична модель створення формально-логічних систем.
2. Проблема формально-логічного моделювання евристичних процесів мислення.

Рекомендована література:

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002, с. 318-322.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ СПЕЦКУРСУ

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Шифр змістового модуля	Назва змістового модуля	Кількість аудиторних годин
Зм. модуль 1	Евристика як теорія і методологія творчого мислення.	8
Зм. модуль 2	Основні напрями дослідження творчого мислення.	28
Разом:		36

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ (не передбачено)

ПРАКТИЧНІ (СЕМІНАРСЬКІ) ЗАНЯТТЯ (не передбачено)

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Для денної форми навчання з кожної теми передбачена самостійна робота студента у вигляді самостійного опрацювання питань тем, які не були розглянуті під час лекцій, пошуку відповідей на питання для самоконтролю та написання рефератів.

Шифр змістового модуля	Назва змістового модуля	Кількість аудиторних годин
Зм. модуль 1	Евристика як теорія і методологія творчого мислення.	4
Зм. модуль 2	Основні напрями дослідження творчого мислення.	14
Разом:		18

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПІДРУЧНИКІВ

1. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів: Астролябія, 2002.

КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ.

Перевірка рівня підготовки студентів з спецкурсу «Філософська методологія та евристика» відбувається під час заліку.

Система оцінювання здійснюється на підставі наступних критеріїв:

Оцінка / рівень знань	Критерії успішності
нб / „0” (не допуск до заліку)	відсутність на лекційних заняттях; не написання самостійної роботи; відсутність у студента знань теоретичного матеріалу; невиконання домашніх завдань; неопрацювання питань для самоконтролю.
”незараховано”	відсутність у студента знань теоретичного матеріалу або ж низький рівень цих знань; незадовільне виконання домашніх завдань; незадовільне опрацювання питань для самоконтролю.
”зараховано”	студент добре володіє теоретичним матеріалом; якісно опрацював завдання для самоконтролю; написав реферат по тематиці, визначеній у змістовому модулі.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- 1) тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів;
- 2) підсумкове опитування студентів по тематиці змістових модулів.

Питання для діагностики успішності студентів зберігаються на кафедрі історії філософії ЛНУ ім. Івана Франка.

Автор:

доц. Кармишева Н.В. _____